

Verenigd Schaakgenootschap Maastricht

30 JAAR VSM
een terugblik

Redactie:

Jos Uiterwijk, Roel Wiche, Ronald Nelissen

Inhoudsopgave

Voorwoord (redactie)	3
De openingszet: VSM proficiat! (Theo Bovens)	4
VSM 30 ! (Maarten van Gils)	5
Een opgedragen probleem (Jan van Reek)	6
De oprichting van VSM	7
In den beginne	8
Ontmoeting van 2 clubgenoten in Cuba	11
Het clublied van VSM	12
SCICYS MARK V (Ad Kramer)	13
Een blote secretaris (Fred Engelhard)	14
Sosonko en Withuis daveren rond	15
In hoger sferen	17
De onsterfelijke wereld van de Donner-bedwingers	18
De “roerige” jaren '80	20
Het uur U (Henk Gerritsen)	24
Schaken op ELO-niveau 1700: is dat al schaken? (Henk Gerritsen)	26
De schaakmagiër is niet meer (Nico Hougardy)	29
Is Mischa hier! (Frits Verheijen)	31
Een opgedragen probleem: oplossing (Jan van Reek)	32

Voorwoord

Voor u ligt het jubileumboekje ter gelegenheid van 30 jaar VSM. Dit boekje wordt ieder lid van onze vereniging en iedere deelnemer aan ons jubileumfeest aangeboden en we hopen dat eenieder hier enkele genoeglijke uurtjes aan zal beleven. Uiteraard een bonte verzameling van wetenswaardigheden, verhalen, partijen, etc., voornamelijk stammend uit 30 jaar *En Passant*. Een tweetal voorwoorden waarin wij als jubilaris gelukgewenst worden door de loco-burgemeester van onze stad, Theo Bovens, en door onze huidige voorzitter, Maarten van Gils. En zeker mag niet onvermeld blijven het schaakprobleem dat Jan van Reek speciaal voor deze gelegenheid componeerde.

Door de jaren heen hebben in *En Passant* tientallen “spreuken” gestaan betrekking hebbend op schaken en schakers, vooral van de hand van Nico Hougardy. Een selectie van deze zogenaamde “schaakaforismen” (door Nico hardnekkig “forismen” genoemd) hebben we gemeend in de voetteksten op te nemen.

Tenslotte sluiten we ons als redactie uiteraard aan bij de felicitaties en we wensen iedereen veel leesplezier.

Jos Uiterwijk
Ronald Nelissen
Roel Wiche

Maastricht
Mei 1998

De openingszet: VSM proficiat !

Alweer dertig jaar geleden werd het Verenigd Schaakgenootschap Maastricht opgericht. Dertig jaar lang hebben talloze Maastrichtenaren zich in clubverband bezig gehouden met het schaakspel. VSM is daarmee overigens niet de oudste schaakvereniging, maar zeker wel de grootste.

Schaken is een sportieve activiteit. Het vergt van de speler inzicht, strategisch vermogen en wel degelijk ook conditie van lichaam en geest. De extra dimensie van het in verenigingsverband beoefenen van deze denksport biedt voldoening aan de leden. Een actieve vereniging geeft de schakers als het ware een voordeel van wit.

Maastricht is terecht trots op haar verenigingsleven. VSM is daarin een van de vele parels. Dertig jaar lang heeft de vereniging van alles meegemaakt. De prestaties mogen gezien worden, men beschikt over een gezellig verenigingslokaal en het ledental is groeiende, na een kleine dip.

In deze tijd dat ook computers zich in de schaakpartijen melden, mag VSM dan ook rekenen op een bloeiende toekomst. Gaarne wens ik bestuur en leden veel plezier en succes in de sport en vertrouw ik voor VSM in alle opzichten op een voorspoedige toekomst.

Theo Bovens
loco-burgemeester

V.S.M. 30 !

Dertig jaar is een mooie leeftijd, zeker voor schakers. Dertigers zijn vitaal, strijdlustig en onvermoeibaar, maar ze draaien toch ook al lang genoeg mee om te kunnen profiteren van hun steeds groeiende levenservaring. Als dertiger maak je nog maar weinig beginnersfouten, je hebt geleerd hoe je ook met geduld en routine het punt kunt binnenhalen en je clubrating stijgt nog steeds (mocht er op dit gebied onverhoopt alleen stilstand en achteruitgang zijn, dan kun je nog altijd een optimistisch beleidplan maken waarmee dat probleem het volgende jaar definitief zal worden opgelost). Dertigers hebben dus alle reden om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien.

Toen VSM zijn vijfde lustrum vierde, is uitvoerig teruggeblikt op het verre en grijze verleden : dat paste toen ook goed bij een 25-jarige die zijn jeugd afsluit. Bij het zesde lustrum heeft onze dertiger zijn volwassen identiteit wel ontdekt : hij heeft zich gesettled in het gezelligheidsleven van "De Soos", zonder dat de schaakkwaliteit eronder heeft geleden (de eerste teampromotie in het nieuwe home is al achter de rug !) en draagt blijmoedig zijn zware maatschappelijke verantwoordelijkheid als grootste club in stad en regio, zonder dat hij daar zelf onder lijdt.

In 1993 vond ook de "match van de eeuw" plaats, waarbij VSM op "de rest van de wereld" een klinkende overwinning behaalde. Maar zo'n ego-manifestatie is in 1998 niet meer nodig, want de wereld kent en respecteert ons nu wel. De lustrumcommissie toont historisch besef en presenteert ons een genoeglijke feestavond en een toernooi waarin niets meer hoeft te worden "bewezen". Laten we ons bij deze deze gelegenheid maar voornemen nog minstens dertig jaar onszelf te zijn en te blijven.

En dat het maar een mooi feest mag worden !

Maarten van Gils
Voorzitter

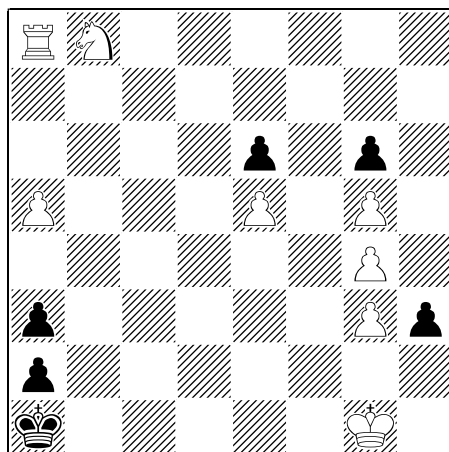
Maarten van Gils

Speciaal ter gelegenheid van het 30-jarig jubileum van VSM heeft ons lid en eindspelcomponist Jan van Reek het volgende probleem gecreëerd:

Een opgedragen probleem

Jan van Reek

Opgedragen aan het jubileum van VSM

Wit begint en houdt remise.

[Oplossing, zie pag. 32]

*Even schrokken wij toen we in de **En Passant** van mei 1978 t.g.v. 10 jaar VSM een deel der statuten zagen weergegeven. Zijn wij sinds 8 januari van dit jaar geen vereniging meer en hebben we de 30 jaar derhalve nooit volgemaakt? Gelukkig bleek de praktijk mee te vallen en is ons statuut bijtijds aangepast. Zie hieronder onze eerste twee artikelen uit ons oprichtingsstatuut. Waarvan akte.*

De oprichting van VSM

Bijvoegsel van de *Nederlandse Staatscourant* van donderdag 4 mei 1972, nr. 86.

Nr. 612

VERENIGING: Verenigd Schaakgenootschap 'Maastricht' (V.S.M.), te Maastricht.

Artikel 1

De vereniging is genaamd: Verenigd Schaakgenootschap 'Maastricht' (V.S.M.). Zij is gevestigd te Maastricht en aangegaan voor de tijd van 29 jaar en 11 maanden, te rekenen van de dag der oprichting, zijnde 9 februari 1968, en derhalve eindigend op 8 januari 1998.

Artikel 2

De vereniging stelt zich ten doel de beoefening van het schaakspel te bevorderen. Zij tracht haar doel te bereiken langs wettige weg en wel door:

- a. het houden van vergaderingen en clubavonden;
- b. het deelnemen aan competitiewedstrijden;
- c. het organiseren van wedstrijden en clubcompetities;
- d. het maken van propaganda voor het schaakspel;
- e. andere wettige middelen, welke aan het doel der vereniging bevorderlijk kunnen zijn.

Voorzitter Fred Engelhard feliciteert Paul van Herck

*De beginjaren van VSM, een jonge en ambitieuze vereniging. De historie van VSM is nog slechts kort, maar niettemin gelardeerd met opmerkelijke feiten, tumultueuze gebeurtenissen, glorieuze kampioenschappen, pijnlijke degradaties, leuke anekdotes en zeker ook mooie partijen. We doken in het archief en distilleerden uit de talloze nummers van ons clubblad **En Passant** een historisch overzicht van de jubilaris.*

In den beginne ...

'Met kunst-, vlieg- en nachtwerk is dit eerste nummer ontstaan. Het draagt er ook de onmiskenbare sporen van. Maar, naar men mij vertelde, ziet elk pasgeboren kindje er een beetje vormeloos uit. Het gekke is echter dat de Vader er toch nog ontzettend trots op is. Want in dit geval zijn de weeën hem niet bespaard gebleven.'

Met deze originele woorden opende MSV-voorzitter C. Woestenburg in 1967 het eerste nummer van ons onvolprezen clubblad *En Passant*. MSV ?, zult u zich ongetwijfeld afvragen. Jazeker, want *En Passant* zag al het licht, nog voordat VSM in het leven was geroepen. MSV, de oudste club van Limburg, schaakte toen nog in het hart van Maastricht, in hotel Dominicain op de hoek van het Vrijthof en de Helmstraat. Rond de veertig schakers kruisten daar elke dinsdagavond de degens op de 64 velden. Ook extern was de vereniging, actief. Drie teams (toen nog met tien spelers) deden mee aan de LiSB-competitie. Het vlaggeschip speelde destijds in de toenmalige overgangsklasse, de andere twee teams in de 1e en 2e klasse Zuid.

Het eerste nummer van *En Passant* mag er dan volgens praeses Woestenburg een beetje 'vormeloos' uitzien, het bood de lezer wel een hoop nuttige informatie. Behalve een voorwoord van zowel de voorzitter van de KNSB als de eerste man van de Limburgse schaakbond, besteedt bestuurslid Fred Engelhard uitgebreid aandacht aan het reilen en zeilen van de club, die toen zo'n tachtig leden telde. Engelhard voorspelt onder meer dat MSV 'tot de schaakreuzen van Nederland gaat behoren', maar benadrukt tevens 'dat er nog veel méér moet gebeuren, om van MSV de meest ideale vereniging van Nederland te

maken'.

En Engelhard houdt woord. In nummer 4 van de eerste jaargang van *En Passant*, die in februari 1968 het licht zag, kondigt hij 'groot nieuws' aan 'voor de gehele Nederlandse schaakwereld'. Engelhard doelt op de oprichting van het **Gewestelijk Schaakgenootschap Maastricht**, een overkoepelend orgaan dat alle schaakverenigingen in Maastricht en omgeving onder één paraplu moet brengen. En dat zijn er nogal wat. Behalve MSV kunnen schakers terecht bij de PLEM-club, de KNP-club, het Vrolijke Paardje, Gronsveld, Eijsden en een jeugdafdeling. Samen goed voor ruim 150 schakers! Het oprichtingsfeest liegt er niet om. Niemand minder dan Victor 'de Verschrikkelijke' Kortchnoi, enkele dagen eerder glorieus winnaar van het Hoogoven-toernooi, geeft een simultaan. Ook Nederlands kampioen Hans Ree komt tijdens het drukbezochte vijfdaagse (!) schaakfestijn zijn krachten meten met de VSM'ers. Beide topspelers scoren nagenoeg honderd procent.

Het kersverse bestuur besluit al vlug na de oprichting de naam van de nieuwbakken vereniging om te dopen tot **Verenigd Schaakgenootschap Maastricht**. De club telt bij de oprichting 130 leden en is daarmee op Rotterdam en Bussum na de grootste vereniging van het land. Na een half jaar zijn echter ook deze twee illustere clubs gepasseerd en mag VSM zich met 144 leden de grootste vereniging noemen. De bomen lijken tot in de hemel te groeien voor de Maastrichtse schakers. Een beetje fanatiek speler kan liefst zes dagen in de weken schaken bij een van de clubjes onder de VSM-

koepel! De grootte van de club begint al snel ook in het wedstrijdwezen zijn vruchten af te werpen. Een Maastrichts jeugdteam wordt kampioen van Zuid-Nederland en VSM-teams scoren hoog in toernooien in Brussel en Keulen.

Maar de hoogtijdagen duren slechts kort. De ledenvergadering van MSV, niet gelukkig met de gang van zaken, besluit tijdens een tumultueuze bijeenkomst in september 1969 uit VSM te stappen. Een aantal MSV'ers, waaronder de complete jeugdafdeling, is het daar niet mee eens en stapt alsnog over naar VSM. De breuk is niet meer te lijmen. Tot grote spijt van het VSM-bestuur: 'We zitten nu te kijken met een gesplitst Maastrichts schaakleven. Enerzijds is er de Maastrichtse Schaakvereniging (MSV) waarvan de gemiddelde leeftijd der leden zeer hoog ligt, anderzijds is er 'ons' Verenigd Schaakgenootschap Maastricht (VSM) dat, zoals in het verleden, een dynamische, moderne vereniging met vele activiteiten zal blijven', schrijft het bestuur in *En Passant*.

Het blijft echter niet bij het opstappen van MSV. Ook de KNP-club en het Vrolijke Paardje, die bij nader inzien hun zelfstandigheid toch maar niet wilden inleveren, geven er de brui aan. Even hangt het bestaan van VSM aan een zijden draadje maar de overgebleven clubs, de schaaksoos, jeugd-afdeling, en de Plem-schakers, redden de vereniging. De club krabbelt langzaam weer op en de nodige verenigingsactiviteiten worden op touw gezet. Behalve de interne competitie kunnen leden zich uitleven tijdens originele toernooitjes, zoals een 'zelfmoord-schaakavond', een 'monsterschaakavond', groots opgezette simultaanseances en snelschaakwedstrijden. Tevens worden er lezingen gehouden over diverse openingen.

En ook de successen komen terug. Elbert Fliet wordt in 1970 niet alleen jeugdkampioen van Limburg, maar behaalt tevens een verdienstelijke vijfde plek in de strijd om de Nederlandse titel. Nog mooier was dat hij tijdens het nationale kampioenschap de schoonheidsprijs in de wacht sleepte met de volgende partij:

Rechts: E. Fliet

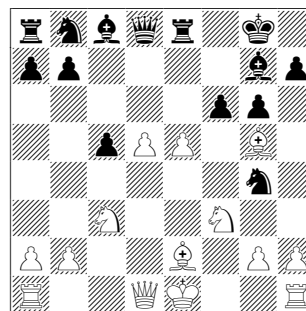
E. Fliet (analyse) - C. Kuijpers

1. c4 Pf6 2. Pc3 g6 3. e4 d6 4. d4 Lg7 5. Le2 0-0 6. f4 c5 7. d5 e6 8. Pf3 exd5 9. cxd5 Te8?

Deze 'natuurlijke' zet wordt door wit scherp weerlegd, beter is 9..., b5! met beter spel voor zwart daar 10. Lxb5 faalt op 10..., Pxe4.

10. e5! dxe5 11. fxe5 Pg4 12. Lg5 f6

Mogelijk is ook 12... Db6 waarop volgt 13. 0-0 met de volgende mogelijkheden:

a) 13... Dxb2 14. Pb5 en wit wint.

b) 13... c4† 14. Kh1 Pf2† 15. Txf2 Dxf2 16. Pe4 Db6 17. Pd6 met winnende aanval voor wit.

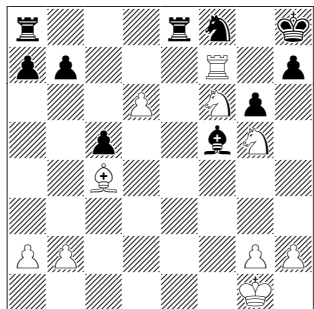
c) 13... Pe5 14. Pxe5 Lxe5 15. Lc4 Lf5 16. Pb5 a6 17. d6! axb5 18. Lxf7 Kxf7 19. Txf5 gxf5 20. dh5† Kf8 21. Tf1 met sterke aanval voor wit.

13. exf6 Lxf6 14. Lxf6 Dxf6 15. 0-0 Pe3 16. Db3 Pxf1 17. Txf1 Db6 18. Dc4 Db4

Deze dameruil verlicht het zwarte spel nauwelijks, maar een alternatief is er niet.

19. Pg5 Dxc4 20. Lxc4 Pd7 21. d6† Kh8 22.

Tf7 Pf8 23. Pce4 Lf5 24. Pf6

Er volgt nu nog een amusant slot.

24... Te1† 25. Kf2 Tc1 26. Pgxh7 Txc4 27. Pxf8 Th4 28. g4! Lb1 29. Kg3 g5 30. Pe6 Lxa2 31. Tf8† Txf8 32. Pxf8

Zwart geeft op, want de witte d-pion loopt ongehinderd door naar de achtste rij.

In 1971 telt VSM alweer meer dan zeventig leden, waarmee de club na Venlo de grootste van Limburg is. Het ledenaantal wordt overigens niet weerspiegeld door *En Passant* dat aan zijn vierde jaargang toe is. Het clubblad wordt immers in een oplage van liefst duizend nummers verspreid!

In een van die nummers is te lezen hoe VSM I in het voorjaar van 1972 glorieus kampioen wordt van de eerste klasse. Na een nek-aan-nek race met het tweede team van Brunssum pakt VSM de titel. Om het kampioenschap te veroveren moest VSM in de slotwedstrijd tegen uitgerekend aartsrivaal MSV II bijna het schier onmogelijke verrichten. Winst met minimaal 6,5-1,5 was noodzakelijk. Het werd uiteindelijk 7-1. Bekende namen destijds in het basisteam:

uiteeraard Fred Engelhard zelf (100% score extern), Majo Nelissen (later veelvoudig clubkampioen), Frans Neus (hardnekkig Neuss geschreven) en 'drs.' Maarten van Gils.

Een jaar later zet de zegetocht zich voort. VSM wordt wederom kampioen en mag zich inschrijven in de KNSB-competitie. Gemiddelde leeftijd van het winnende team: 21 jaar!

Het debuut in de landelijke competitie mag er ook zijn. De eerste wedstrijd tegen Eindhoven wordt weliswaar desastreus verloren, de vijf daaropvolgende matches eindigen in klinkende overwinningen. VSM doet lang mee voor de titel, maar eindigt uiteindelijk op de derde plaats.

De opgang van VSM blijkt echter onstuitbaar. In het seizoen 74/75 slaagt het eerste team erin om een huzarenstukje te voltooien. Het tiental promoveert naar de eerste klasse KNSB. Een historische promotie, want nog nooit wist een Limburgse club tot deze klasse door te dringen. De namen van de spelers die schakend Maastricht op de landelijke kaart zetten, doen ongetwijfeld nog steeds bij vele VSM'ers een belletje rinkelen: Engelhard, Fliet, Van Herck, De Hert, Knipschild, Mostert, Nelissen (7,5 uit 9!), Neus, Partouns, v/d Steen, Veugen, Wolfs en Boey (zie foto pagina 11). Nog meer cachet krijgt deze prestatie als men bedenkt dat ook het tweede team (o.a. Rikers, Knubben, Vaessen) en het derde team in datzelfde jaar kampioen werden. Met recht een glorieus VSM-jaar!

Het kampioensteam (zie pagina 10)

Ziehier hoe ver de bekendheid van VSM zich uitstreckte in onze gouden jaren.

Ontmoeting van 2 clubgenoten in Cuba

Na afloop van een partij tussen Paul van Herck en Fred Engelhard te Charleroi, besloot Paul van Herck zich lid te maken van VSM. Tijdens de daarop volgende schaakolympiade in Cuba speelde Paul op het eerste bord van België tegen grootmeester Heikki Westerinen, het

eerste bord van Finland. Paul vertelde dat hij lid was van VSM. Tot zijn verbazing hoorde hij dat Heikki ook lid was van onze vereniging. Dat men naar Cuba moet reizen om een clubgenoot te ontmoeten!

*Wist u dat VSM ook een clublied had? Dat is te zeggen, in eerste instantie één refrein. Er was zelfs een officiële commissie Clublied VS Maastricht, die in haar goedertierenheid zelfs een tweede refrein goedkeurde, zoals weergegeven in de **En Passant** van juli 1977. Met nadruk wenste de redactie destijds erop te wijzen dat er geen tendens is in de richting van toename in de alcoholconsumptie! Het “volledige” clublied:*

Het clublied van VSM

Eerste refrein

Veer zien de sjakers vaan Vee Es Em
Wèlt geer gere sjake
Laot uuch lid daan make
Veer zien de sjakers vaan plezeer
Geven 'm vaan leer
Met e pötsje beer

Tweede refrein

Veer zien de zoepers vaan Vee Es Em
Es veer te vääöl zoepe
Mote veer gaon kroepe
Veer zien de sjakers vaan Mestreech
Pakke nog get beer
Met vääöl plezeer

Muziek: op de wijs van “Wij zijn de mannekes van plezier”

Tekst: Paulissen/Knipschild

De zoepers vaan Vee Es Em

Dat VSM een “moderne vereniging” is blijkt uit het feit dat Ad Kramer in 1982 al een artikel publiceerde over computerschaak.

SCICYS MARK V

De super schaakcomputer met ongeken- de mogelijkheden. Volwaardig toernooischaker. Een tegenstander van grootmeesterformaat. (*f* 1.299,=) Wereldkampioen 1981 (commerciële klasse) 2° microcomputer WK in Travemünde. Aldus een advertentie van “Verdraaid & Droevig” in de Limburger. Wie zou er niet tegen willen spelen? Wel, ik had het genoeg dit ingeblikte grootmeestertje thuis te kunnen uitproberen.

“Verdraaid & Droevig” had ons (Frans Neus en ik) deze Mark V alsmede de Scicys Sensor Chess ter beschikking gesteld. Dit ter voorbereiding op een soort schaakcomputer-promotion. Nadat de platte genius op toernooi-niveau was ingesteld (sterkste niveau) alsmede op een tempo van 40 zetten in 2 uur, heb ik het volgende genoeg gesmaakt:

A. Kramer – Mark V

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lc4 Le7 4. d4 Pf6 5. dxe5 Lb4† 6. c3 Pxe4 7. cxb4 De7 8. 0-0 Pxe5 9. Pxe5 Dxe5 10. Te1 De7 11. f3 f5 12. fxe4 Dxb4 13. exf5† Kh8 14. De2 g5 15. De8† Kg7 16. De5† Kh6 17. Df6† Kh5 18. Dxe5 mat.

Omdat iedere grootmeester wel eens minder in vorm is, heb ik hetzelfde nogmaals tegen Markje gespeeld. Dat ging als volgt:

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lc4 Le7 4. d4 Pf6 5. dxe5 Pxe4 (in de vorige partij speelde hij

Lb4†, interessant voor computeristen) **6. Dd5† 0-0 7. Dxe4** en Markje wilde naar bed toe.

Nadat hij van een welverdiende nachtrust had genoten, heb ik gemeend het hem iets gemakkelijker te moeten maken. Nadat hij eerst weer was opgepept met zijn sterkste niveau, alsmede 40 zetten in 2 uur en hij de dingen op zijn manier had begroet (new game? enz) werden de stukken middels het “h-lijn flankspel” over het bord geslingerd.

A. Kramer – Mark V

1. h4 d5 2. h5 e5 3. d4 Pc6 4. e3 Pf6 5. b3 Lb4† 6. c3 Le7 7. Lb2 0-0 8. Le2 Le6 9. dxe5 Pxe5 10. Pf3 Pxf3 11. Lxf3 Dd7 12. h6 Tae8 13. hxg7 Kxg7 14. Dc1 Lf5 15. c4 Lb4† 16. Kf1 Ld3† 17. Kg1 c6 18. e4 h5 19. Dg5† Kh7 20. Txh5† Pxe5 21. Dxe5† Kg8 22. Dg5† Kh7 23. Dg7 mat

In voorgeschotelde eindspelen deed Mark het overigens niet slecht. De hardware is goed verzorgd doch het schaakprogramma is nog niet wat het zijn moet en daar gaat het tenslotte om. Daarom: dag Mark V dag-dag en dag “Verdraaid & Droevig” met jullie 1299 gulden.

Ad Kramer

*Ooit is door **En Passant** de rubriek “De Taart van “En Passant” in het leven geroepen. Boze tongen beweren dat dit idee daarna door een bekend huis-aan-huis blad is overgenomen. Hoe het ook zij, uitreiking gebeurde incidenteel. In de **En Passant** van januari 1993 werd Jo Rikers “in het zonnetje gezet” (of hij daar blij mee was?), onder vermelding van de volgende anekdote. Deze anekdote van de hand van Engelhard was overigens wel al zo'n 10 jaar oud.*

Een blote secretaris

Bij wijze van uitzondering was deze vergadering al na een uur afgelopen. Toen zijn we gaan kaarten en daarna besloten we met z'n allen de stad in te gaan. Tot onze verbazing kwamen we een bal onderweg tegen. Al voetballend trokken we naar de 'Boonte Kooj'. In het café werd de bal natuurlijk afgenomen. We bestelden een rondje en terwijl de ober de glazen neerzette verbrandde Frits Partouns al meteen de rekening. De goede man durfde er niks van te zeggen. En bij ieder rondje dat we bestelden werd meteen door Frits de rekening verbrand. Dat ging de hele nacht zo door (om misverstanden te voorkomen: we hebben een geschat bedrag betaald).

Toen we naar buiten gingen werd het al licht. We vroegen onze bal terug en besloten te gaan voetballen op de Griend. We waren heel driftig aan het voetballen, maar onze secretaris zat constant te zeuren dat hij wilde zwemmen. Ineens zagen we een witte flits: een geheel in zijn blootje zijnde secretaris ging met een enorme plons de Maas in. Eerst zagen we alleen maar water, maar na een tijdje kwam er een hoofd boven water dat schreeuwde: “Miene breil is weg!”

Zo kippig als hij was zwom hij midden (!) op de Maas tussen alle schepen door naar de spoorbrug. Vanuit de verte was er een spannend tafereel te zien, want twee bestuursleden probeerden de toenmalige

secretaris uit het water te krijgen. De secretaris woog wel meer dan honderd kilo dus het was in die zin wel spannend omdat het niet duidelijk was wat er ging gebeuren: de secretaris eruit of het halve bestuur erin!

Het gelukte de twee bestuursleden toch nog om de blote secretaris op het droge te krijgen en met zijn drieën liepen ze terug naar de Griend. Alle mensen die over de weg reden waren ijverig aan het roepen, zwaaien en toeteren naar de 'kale' secretaris! De toenmalige ober van de Heliport lag letterlijk languit op de grond van het lachen. Terwijl de 'streaker' in zijn onderbroek werd gehesen stopte de ober er nog snel een graspol van een halve meter met kluit in! De toenmalige secretaris merkte niets! Vervolgens belde hij naar huis met de mededeling dat hij de vorige avond op een terrasje in slaap was gevallen. Wat er thuis is gebeurd toen hij zijn onderbroek uitdeed is nooit bekend geworden. Wel is er nog een kerkdeurcollecte gehouden voor een nieuwe bril. De penningmeester moest ook nog even bellen. Hij belde zijn werk op met de mededeling dat hij vandaag niet kon komen, want de vergadering was wat uitgelopen!

Fred Engelhard.

*Op maandag 6 oktober 1980 vond er in de kleine foyer van de Staaenzaal in Maastricht een grote simultaanwedstrijd plaats met als simultaanspelers Withuis en Sosonko. De **En Passant** van oktober 1980 rapporteert.*

Sosonko en Withuis daveren rond

Bij Sosonko, die het tegen veertig spelers opnam, werd op het eerste bord bij Ben Willems de openingszet verricht door de Heer Bastiaans (Rabo-bank Maastricht). Bij Withuis, die het tegen 38 tegenstanders opnam, werd op het eerste bord bij pa Rikers de openingszet verricht door wethouder Peters.

Daarna daverde het geweld van de twee simultaanspelers over de bordes, vooral Sosonko deed dit in een tempo, wat ik nog nooit gezien heb. Overigens heb ik mij laten vertellen dat Portisch en Larsen het nog sneller doen, zodat je het idee krijgt een vluggertje te spelen.

Na enkele uren konden de volgende resultaten gemeld worden. Sosonko had verloren van Pijls en Nelissen en remise gespeeld tegen Boer sr., Claessens, Frints en Kooistra.. Withuis had het duidelijk moeilijker. Hij verloor namelijk van Brockbernd, Lenaerts en Kuypers en speelde remise tegen onze leden G. Meertens, H. R  th, Koolen, de Jong, Hardy, Urselmann en Rijkers.

Hieronder de partij van Sosonko tegen Nelissen, door de laatste van commentaar voorzien.

Sosonko - M. Nelissen

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 0-0 5. Pf3

5. e5 Pe8, 5. f4 d6 en 5. Pf3 c5 levert wit niets op, want het brede centrum is niet te handhaven.

5. ... d6

Konings-Indisch of ...

6. Le2 c5

Benoni of ...

7. 0-0 cxd4

Siciliaans!

8. Pxd4 Pc6 9. Le3 Ld7

Deze stelling bevat me helemaal niet voor zwart. Wit kan rustig een solide stelling met ruimte overwicht opbouwen, terwijl zwart moet afwachten. Maar onze hoofdredacteur (die naast me zat te zwoegen) merkte terecht op, dat je een simultaanspeler in het middenspel moet proberen te verslaan en niet in de opening.

10. Tc1 Tc8 11. b3 Da5 12. f3 Tfe8 13. Dd2 a6 14. Tfd1 Lh8

Hier moest ik vlug een zet doen. Dat is het nadeel in een simultaan; je kunt je bedenktijd niet indelen.

15. Lf1

De loper staat in de weg op e2. Nu kan wit eventueel Df2 spelen en de damevleugel van zwart aanvallen.

15. ... Pe5 16. Lg5 Tc5 17. Lxf6 exf6

Ik had me vergist. Lxf6 Lxf6 Pd5 Lg5 Dxc5 Pxf3† gaat niet, want er staat een paard op d5! Lg5 gaat dus niet en dat betekent dat ik op Pd5 Dxd2 moet doen maar speelt wit Pxf6† en ik ben mijn zwarte loper kwijt. De zwarte loper is mijn enige tegenkans, dus speel ik maar exf6. Nu moet ik zo snel mogelijk f5 zien te spelen om de loper te activeren.

18. Pd5 Dxd2 19. Txd2 b5 20. b4 Pxc4 21. bxc5 Pxd2

Als wit nu Lf1 wegspeelt dan volgt f5 (evt. na dxc5)

22. cxd6 f5 23. Pc6 Lxc6 24. Txc6 Td8

Zwart kan een stuk winnen met Ld4† Kh1 Pxf1 maar na d7 staat wit dan gewonnen.

25. exf5 Ld4†

Nu kan het wel!

26. Kh1 Pxf1 27. f6 Pe3

Deze zet redt de stelling. Volgt nu Pe7† Kf8 d7 dan komt Lxf6. Ook na d7 Pxd5 Tc8 komt Lxf6.

28. Pxe3 Lxe3

Nu is het eenvoudig: pion f6 aanvallen, de b-pion op zwart zetten, zodat de loper die kan dekken, en dan een tochtgaatje voor de koning maken.

29. d7 Ld4 30. Txa6 b4 31. g4 h6

Nu hangt pion d7.

32. Td6 Le5 33. Td5 Lxf6 34. Kg2 Kf8 35. f4 Ke7 36. g5 hxg5 37. fxe5 Lc3 38. Tc5 Ta8

Hier schrokken de omstanders. Ze dachten dat Tc8 wint voor wit, maar de a-pion valt met schaak, waarna de b-pion gewoon doorloopt. Daarom geeft Sosonko op. **0-1**

Maio Nelissen

Henk Boer

Mattie Jongen

Douglas MacLagan

Remco Pihlajamaa

*Dat het niet enkel grootmeesters zijn die aan gretige VSM-leden ten prooi vallen getuige onderstaande partij uit de **En Passant** van november 1980. De bij geplaatste foto van een in de wolken verkerende Frans Neus, hoog uitstijgend boven het Maastrichtse gepeupel, is helaas onvindbaar.*

In hoger sferen

Een week voorafgaand aan het Internationale Schaakfestival Maastricht 1980 werd op het Vrijthof in Maastricht een levend schaakspel georganiseerd. Spelers waren niemand minder dan wethouder Jan Hoen en kampioen van Maastricht 1980 Frans Neus.

Zoals de laatste tijd gebruikelijk bij schaakwedstrijden was er een muzikale omlijsting: het jeugdorkest van de Stedelijke Muziekschool gaf acte de présence. Voor de vrolijke noot zorgde de Maastrichtse confrencier Thei Bovens. Door het mooie weer was er een ruime opkomst. Vele belangstellenden, waaronder menig clubgenoot, volgden de partij buiten de dranghekken.

Hoewel binnen het college van B&W

was afgesproken dat Jan Hoen met e4 zou openen, volgde deze toch het advies van zijn raadsfractie op door met d4 te openen. Dat hem dat zou opbreken kunt u hieronder zien.

Jan Hoen - Frans Neus

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Pc3 Pf6 4. Lg5 Pbd7 5. h4 c6 6. Pf3 Da5 7. e3 Lb4 8. Tc1 Pe4 9. Ld3 Pxc3 10. bxc3 Lxc3† 11. Pd2 h6 12. Lf4 Lb4 13. 0-0 0-0 14. Pb3 Dd8 15. Dh5 Pf6 16. De2 Ld6 17. Lxd6 Dxd6 18. c5 Dc7 19. Dc2 Ld7 20. Lh7† Pxd7 21. f4 Kh8 22. g4 g5 23. hxg5 hxg5 24. fxg5 Tg8 25. Dh2 Dxh2† 26. Kxh2 Pxd7 27. Th1 Tg7 28. Kg1† Th7 29. Tf1 Txh1† 30. Kxh1 Kg7 31. Pd2 Th8† 32. Kg2 e5 33. Pf3 Pxf3 34. Txf3 e4 35. Th3 Txh3 36. Kxh3 Lxg4† 37. Kxg4 Kg6 38. a4 b6 39. Kf4 f5 40. a5 b5 en wit geeft op.

Frans Neus weer neergedaald

*Op zondag 14 december 1980 speelde grootmeester Jan Hein Donner in Maastricht een simultaan op uitnodiging van VSM. In de **En Passant** van maart 1981 wordt daarover bericht.*

De onsterfelijke wereld van de Donner-bedwingers

De resultaten waren die middag even overweldigend als de deelname. Grootmeester Donner sneuvelde tegen Frans Neus, Jo van Zeijl, Peter Tillmans en de huisschaker de Heer Jongen.

Hij moest remise afstaan aan Rob Claessens, Ad Kramer, Hardy, de Jong, Henk Boer en Mevrouw Krüger, die daarmee Donner bewees dat vrouwen toch kunnen schaken. Als mevrouw Krüger niet in een duidelijk gewonnen stelling remise had aangeboden, had zij de partij waarschijnlijk zelfs kunnen winnen.

De winstpartij van Frans Neus voorzien van commentaar van de winnaar:

J.H. Donner - F. Neus
schaaksimultaan Heliport Maastricht
14 december 1980

1. e4

Donner speelt in toernooien vrijwel uitsluitend 1. d4 en hij is geen al te grote theoreticus, dus er is hoop!

1. ... e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 0-0

De inleiding tot de Marshall-aanval (8. ... d5), een erg scherpe variant met een pionoffer. De "Grote Meesters" zijn het na jarenlang analyseren nog niet eens over de speelbaarheid van deze opening.

8. h3

Een poging om de voornoemde variant te omzeilen. Andere mogelijkheden zijn a4, d4 en d3.

8. ... d5!?

Toch! In de theorieboeken wordt alleen 8. ... Lb7 gespeeld (met goed spel voor zwart). Ik dacht: h3 is een verzwakking van de witte koningsvleugel, terwijl juist daar zwart zijn kansen moet zoeken, en het enige verschil met

de normale variant 8. c3 is dat wit nu het paard naar c3 kan ontwikkelen. Bovendien, dacht ik verder, is Donner niet zo'n goede kenner van de openingstheorie en speelt hij nooit 1. e4. Een beetje een kromme gedachte, zoals ik na de partij opmerkte toen ik er de openingsboeken nog eens op nasloeg. Donner heeft deze variant zelf al eens gespeeld (met 8. c3) met zwart tegen Fischer in Santa Monica, 1966. Overigens zijn nog enkele andere grootmeesters kenners van deze opening, zoals Spasski, Tal en Geller.

9. exd5 Pxd5 10. Pxe5 Pxe5 11. Txe5 c6

In de variant met 8. c3 is hier ook 11. ... Pf6 mogelijk (dit werd ook in de oorspronkelijke partij Capablanca - Marshall in New York, 1918, gespeeld). Nu kan dat niet, omdat het paard niet meer naar g4 kan. Overigens is gebleken, dat ook in de oorspronkelijke variant (8. c3) de zet 11. ... c6 beter is.

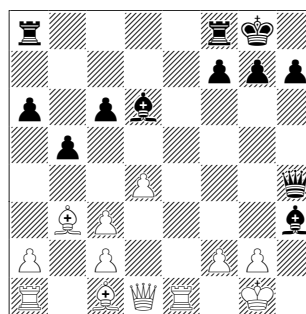
12. d4 Ld6 13. Te1 Dh4

De aanval op de wite koning begint! Lxh3 dreigt al.

14. Pc3

Dit is de zet die mogelijk is geworden door het achterwege laten van 8. c3. Nu kan Lxh3 niet direct vanwege 15. Te4, dus eerst:

14. ... Pxc3 15. bxc3 Lxh3!

Zwart heeft zijn pion terug. 16. gxh3 is niet mogelijk, want na 16. Dxh3 is er niet veel meer

te doen tegen de dreiging 17. ... Lh2† 18. Kh1 Lg3† 19. Kg1 Dh2† 20. Kf1 Dxf2 mat. Speelt wit 17. De2 of Te2 (om de pion op f2 te dekken) dan is het mat door 20. ... Dh1. Na 17. Dd2 verliest wit de dame door 18. ... Lf4† en ook na 17. Le3 denk ik dat zwart kan winnen door 17. ... Lh2† 18. Kh1 Tae8! met de dreiging Txe3. Bekijk u dit zelf maar eens.

16. Dd3 Lg4

Dreigt 17. ... Dh2† met mat. De volgende zetten van wit zijn gedwongen. Hier had ik even de hoop dat ik copy had voor Tim Krabbe's *Schaakkuriosa III*, weer een verliespartij van Donner binnen 25 zetten, maar het heeft niet zo mogen zijn. Wit weet zich door het geven van een pion voorlopig te redden.

17. g3 Dh5 18. Te3 Tae8 19. Kg2

Het paard van b1 wordt node gemist! Het kon anders een grote rol spelen bij de dekking van veld f3!

19. ... Lf5 [Zie noot van de redactie na de partij] **20. Dd2**

Het enige veld voor de dame.

20. ... Dh3† 21. Kg1 Le4 22. f3 Dxd3† 23.

Dg2 Dxd3† 24. Kxd2 Ld5 25. Ld2 Txe3 26. Lxe3 Te8 27. Kf2 Lg3† 28. Kxd3 Txe3 29. Lxd5 cxd5 30. a4

Hier schrok ik even! Donner speelde dit a tempo, terwijl hij bij de vorige zetten steeds even de tijd had genomen. Zwart blijft weliswaar één pion voor, maar er is een toreneindspel ontstaan en daarin ben ik niet zo'n kei. Terwijl Donner het juist van zijn eindspel moet hebben! Achteraf gezien valt het allemaal nogal mee, al ben ik niet zeker of Donner niet ergens remise heeft laten liggen.

30. ... h5 31. axb5 axb5 32. Ta5 Txc3 33. Txb5 Txc2 34. Txd5 g6 35. Kh4 Kg7 36. Td6 Td2

Met de toren achter de vrijpion.

37. Kg3 g5

De witte koning wordt ingesloten.

38. Kh3 f6 39. d5 Kg6 40. Td8 Kf5 41. Td6 h4

En wit gaf op. Ook de twee laatste witte pionnen gaan verloren.

Frans Neus

Noot van de redactie

Hier miste Frans de kans om tot de wereld der onsterfelijken toe te treden, i.e. tot de bedwingers van Donner binnen 25 zetten. Na 19. ... Dh3 is het mat in 5! Bijvoorbeeld: 20. Kg1 (gedwongen) Lf3! De looper kan niet geslagen worden vanwege 21. ... Te1† Df1 22. Txf1 mat. Nu rest wit niets dan enkele uitstelzetten, maar zelfs dan gaat hij mat voor de 25e zet! 21. Lxf7† Kh8 22. Dxd7† Kxd7 23. Lg6† Kh8 en mat op zet 24!

*In de tachtiger jaren werd het fundament gelegd voor de hechte vereniging die VSM nu is. Deze jaren (als alle andere) zagen natuurlijk ups en downs.
Een collage.*

De “roerige” jaren '80

Een wens van het toenmalige bestuur was om alle verenigingsactiviteiten in één clublokaal te centraliseren, aangezien de jaren ervoor deze versnipperd waren over verschillende clublokalen (Heliport, van Sloun en sporthal de Heeg). Met het BAM-gebouw gelegen aan de Brusselsestraat ging deze wens van het bestuur in 1982 in vervulling.

VSM nam in 1982 deel met 6 teams aan het “suikertoernooi” te Tienen. Het eerste team (met Heikki Westerinen) wist beslag te leggen op de eerste plaats in de klasse Excellence, voor Anderlecht en Paul Keres uit Utrecht. Theresa Berden en Edsger Jager leverden bijzondere prestatie door respectievelijk Limburgs kampioene bij de dames en Limburgs jeugdkampioen t/m 16 jaar te worden.

Dieptepunt van 1983 was de degradatie naar de LISB van het eerste team uit de 2e klasse KNSB. Wel verdedigde de formatie met succes de in 1982 veroverde beker te Tienen. Bij aankomst leverde Frans Neus de beker in bij de toernooiorganisatie met de woorden “dat hij de beker in verzekerde bewaring stelde en hij de beker weer graag terug wilde zien”. Het eerste team wist met één punt voorsprong op het Belgische MSV de beker weer mee te nemen. Frans had dus geen woord te veel gezegd.

Het was ook het eerste jaar van de nu inmiddels legendarische schaaknacht. Deze werd gewonnen door de Belg De Nijs. Voor de 2e achtereenvolgende maal werd de jeugdcategory t/m 16 jaar gewonnen door een VSM-lid. Was het verleden jaar Edsger Jager die de titel voor zich opeiste, ditmaal was het de 14 jarige Danny van Drongelen. Met 6 punten liet hij Marcel Beulen uit Roermond 1½ punt achter zich. Een van de talentvolste jeugdleden ooit van VSM Alfonso Gallardo wist medeclublid en grootmeester Heikki Westerinen te verslaan.

H. Westerinen – A. Gallardo

1. e4 e5 2. f4 d5 3. exd5 Lc5 4. Pf3 e4 5. Pe5 c6 6. dxc6 Pxc6 7. Pc3 Ph6 8. Pxc6 bxc6 9. Pxe4 De7 10. De2 Lg4 11. Dc4 0-0 12. d3 Lb6 13. Le2 Kh8 14. f5 Pxf5 15. Lxg4 Dh4† 16. g3 Dxg4 17. Tf1 Pd4 18. Tf2 Pf3† 19. Kf1 Lxf2 20. Pxf2 Pxe2† 21. Kg2 Df3† 22. Kxe2 Dxf2† 23. Kh3 Df1† 24. Kh4 Dh1† 25. Kg4 f5† 26. Kf4 Tae8 opgegeven 0-1

1984 werd een prima jaar met drie teams KAMPIOEN!!! VSM I in de promotieklasse, VSM II in de 1^e klasse A LISB en VSM III in de 2^e klasse A LISB werden kampioen. Een partij uit deze succesvol verlopen externe competitie mag natuurlijk niet ontbreken. De keuze viel op de partij tussen Jan van Reek en Bas van de Plassche (EWS I), inmiddels een speler met een rating van dik 2300 elo-punten.

De 2^e schaaknacht van VSM werd gewonnen door de Finse grootmeester Heikki Westerinen. Heikki was na de 8^e ronde al zeker van de winst. Heel even zag het ernaar uit dat Ben Poelstra en Ger Hahn voor een verrassing konden zorgen, maar in beide partijen werden ze resoluut door Heikki teruggewezen.

Tijdens zo'n lange nacht kunnen zich enkele interessante gesprekken voordoen, volg hier het gesprek tussen Andy de Leau en barmedewerker Jean van Kan:

Andy: Mag ik een koffie van je.

Jean: God Andy wat zie je verschrikkelijk slecht uit.

Andy: Jean geef me een koffie.

Jean: Moet ik het soms van je overnemen?

Andy: (spatie)

Jean: Volgens mij haal je de morgen niet!

Andy: Weet je van jezelf hoe jij nu uitziet.

Jean: Melk en suiker?

J. van Reek (VSM I) – B. van de Plassche (EWS I)

Opening : Grünfeld-Indisch

Analyse: J. van Reek

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 d5 4. cxd5 Pxd5 5. e4 Pxc3 6. bxc3 Lg7 7. Lc4 c5 8. Pe2 0-0 9. 0-0 Pc6 10. Le3 Dc7 11. Tc1 Td8

Deze stelling kwam voor in twee partijen tussen Spassky-Fischer.

12. f4 Lg4 13. f5 Pa5

Deze positie kwam voor het eerst voor in Szabo-Hort 1972. De oude voortzetting is 13. ... gxf5 14. Lxf7† Kxf7 15. Db3† e6 16. Pf4 Dd7 17. exf5 Pa5 18. Dxe6† Dxe6 19. Pxe6 cxd4 20. Pxd8† Txd8 21. Lxd4! (indertijd een nieuwtje) 21. ... Lxd4 22. cxd4 Txd4? 23. Tc7† Kf6 24. Txh7 Td1 25. Th6† Kf7 26. Txd1 Lxd1 27. h3 etc. J. van Reek – E. Bongers 1973.

14. Ld3 gxf5?

Correct is 14. ... cxd4 15. cxd4 Db6 16. Tb1 Lxd4 (Kortsjnoi)

15. exf5

Hier nam ik de tijd om de stelling te analyseren. Niet goed zijn 15. e5 e6 en 15. h3 fxe4.

15. ... cxd4 16. cxd4 Dd6 17. Tf4!

Fout was 17. h3 Lxe2 en Lxd4. Nu is het positioneel beslist.

17. ... Lxe2

Of 17. ... h5 18. h3 e5 19. fxe6 e.p. Lxe6 20. Th4

18. Dxe2 Pc6

18. ... Lh6 19. Tg4† Kh8 20. Lxh6 Dxh6 21. Tc7. Mijn tegenstander wees op de fraaie variant 18. ... Lf6 19. Dh5 Dd5 20. Tc5 Dxa2 21. Tg4† Kh8 22. Th4! Lxh4 23. f6!

19. f6

Dit ruimingsoffer opent een diagonaal.

19. ... Lxf6 20. Dh5 Pxd4 21. Dxh7†

Knipschild wees op het aardige 21. Tg4† Kf8 22. Lh6† Ke8 23. Lb5† Td7 24. Tg8 mat. Helaas is er 23. ... Pc6.

21. ... Kf8 22. Lc4!

Na 22. Tg4 e5 is er tegenspel

22. ... Ke8

De pointe is 22. ... Pc6 23. Tg4 Ke8 (... Lg7 24. Lxe6 en ... Pg7 24. Dh8 mat) 24. Lb5† Td7 25. Tg8† Pf8 26. Txf8† Kxf8 27. Lh6† Ke8 28. Dg8 mat.

23. Dxf7† Kd7 24. Txd4 zwart geeft op.

Op 24. ... Lxd4 volgt 25. Lb5†.

In 1985 werd Natasja Paulssen Limburgs jeugdkampioene in de categorie t/m 20 jaar. Na de promotie van de eerste drie teams in het vorige seizoen, waren de verwachtingen hoog gespannen. Helaas bleek met name voor het tweede team de overgang naar de promotieklasse te moeilijk en degradatie volgde. VSM I handhaafde zich met een 7^e plaats vrij gemakkelijk in de 2^e klasse D van de KNSB. VSM III had de pech dat het in de 1^e klasse LISB na een goed begin enige malen met meerdere invallers moest spelen. Desondanks kan men met een 4^e plaats tevreden zijn.

In 1986 vormde onenigheid tussen het bestuur enerzijds en jeugdleder met jeugdleden anderzijds de aanleiding tot een breuk bij onze zustervereniging MSV. Het gevolg hiervan was dat de jeugd van MSV naar VSM verhuisde en zodoende de jeugdafdeling met een 30-tal spelers uitgebreid werd. De teams van VSM deden het in de externe competitie zeer goed. Met name de prestatie van het eerste team (2^e in de 2^e klasse D KNSB) en het tweede (kampioen in de 1^e klasse A LISB) mogen er zijn.

Fred Engelhard werd in 1987 benoemd tot het eerste en tot op heden enige erelid van VSM. Na zijn benoeming vertelde hij dat bij het opstellen van de statuten is besloten dat ereleden geen contributie hoeven te betalen. Destijds is verzuimd hier aan toe te voegen dat ereleden wel af en toe een rondje moeten aanbieden en hij zette meteen zijn woorden in daden om door de aanwezigen bij de vergaderingen een rondje aan te bieden.

Het jaar 1988 kende als dieptepunt de degradatie van het eerste team uit de 3^e klasse KNSB. Het derde team degradeerde uit de 1^e klasse LISB. Ter ere van het twintigjarig jubileum werd er een simultaan georganiseerd met Rudy Douven en Jeroen Piket. In *En Passant* schreef Henk Gerritsen een mooi artikel over schaken op ELO-niveau 1700, verderop afzonderlijk opgenomen.

In zowel 1989 als 1990 was het eerste team van VSM de grote favoriet om kampioen

te worden in de promotieklasse van de LISB. Echter beide jaren lukte dat net niet. Een leuk partijje uit de externe competitie 1988/89 is die van Pablo Mendes de Leon. Een jeugdteam van VSM speelde in 1990 voor het Nederlandse club-kampioenschap in de categorie t/m 20 jaar. Nederlagen waren er thuis tegen BSG(1-3) en tegen Caissa Amsterdam (1½-2½), de laatste wedstrijd uit tegen Philidor Leiden werd gelijkgespeeld met 2-2. Topscoorder werd Ronald Nelissen met 2½ uit 3.

Pablo Mendes de Léon

L. Graff (DJC I) – Pablo Mendes de Léon (VSM I)

1. d4 Pf6 2. c4 e5 3. dxe5 Pg4

Het Boedapest-gambiet. Een opening die ik met veel succes speel; een soort stokpaardje van mij, zou je mogen zeggen.

4. Pf3 Lc5 5. e3 Pc6 6. a3 a5 7. Pc3 Pgx5

8. Le2 O-O 9. O-O Te8 10. Tb1!

Een nieuwe zet voor mij. Normaal zet wit voort met b3 en Lb2, maar dan heeft zwart

prachtig aanvalsspel op de koningsvleugel dmv de toren-manoeuvre a8-a6-h6. Om dit mogelijk te maken, wordt dan eerst het paard op f3 geruild en verschijnt er weer een nieuwe knol op e5. De tekstzet is goed speelbaar: wit neemt het initiatief op de damevleugel.

10. ... Pxf3† 11. Lxf3 Pe5 12. b4 Lf8

Het alternatief is La7, maar na 13. c5 staat deze niet erg actief. Op f8 blijft de druk op b4 gehandhaafd en wordt de koningsstelling extra verdedigd: “uber-deckung”.

13. Le2 axb4 14. axb4 b6

Nu de looper op c1 (nog) niet is gefianchetteerd, is de manoeuvre Ta8-a6-h6 niet erg in zwang, vanwege de simpele zet e4 en de toren heeft geen “goede” velden. Bovendien bezit zwart nu wel mooi de a-lijn.

15. f4 Pc6 16. Lf3 Lb7 17. Pd5 Ta7

Het ruimtelijke overwicht van wit is groot. Met mijn laatste zet beoog ik stukkenruil (goed voor de verdedigende partij) dmv Pe7. Optisch gezien lijkt de stelling erg goed voor wit, maar de zwarte stukken staan zo opgesteld en kunnen zo manoeuvreren, dat de “schade” op dit moment meevalt.

18. e4 Pe7 19. Pe3 Pc6 20. Pd5 Pe7 21. e5 Pxd5 22. cxd5 Da8

Extra bezetting van de a-lijn en extra druk op het centrum. Het centrum is wel “mooi”, maar de “benen” waarop het staat, zijn toch niet erg stevig.

23. Dd3 Ta4 24. Ld2 Ta3 25. Dc4 La6!

Direct offeren op f3 gevolgd door Lxd5 levert nu nog niet genoeg op. Wit neemt nl. terug op f3 met de g-pion; zwart heeft dan wel de diagonaal h1-a8 ijzersterk in handen, maar winst levert dit niet op: de looper en de dame staan nl. eigenlijk “verkeerd om”. D.m.v. mijn laatste zet komt de witte koning veel slechter te staan (kan bovendien niet weg.) en offeren op f3 komt veel sterker in aanmerking.

26. b5 Lc5† 27. Kh1 Lb7 28. Le4

Wit voelde de bui al hangen.

28. ... Ta4 29. Dc2 h6?!

Waarom niet geofferd op e4? Ik weet het niet. De zet is waarschijnlijk een moment van overdreven voorzichtigheid geweest.

30. Lc3 Txe4!

Nu dan toch! Na een zeer uitgebreide analyse van deze stelling kwamen beide spelers tot de

conclusie, dat alleen 30. Lf3 Ta3 31. Tb3 Lxd5 32. Txa3 Lxa3 33. Dxc7 nog een (onduidelijke) stelling met gelijke kansen zou opleveren voor wit.

31. Ta1?

Wit is "geïnspireerd" door mij. Ik ga echter consequent door! Op 31. Dxe4 volgt 31. ... Lxd5 32. De2 Da4 en zwart heeft het initiatief.

31. ... Dxa1! 32. Lxa1 Lxd5 33. Dd3 c6 34. f5?

De beslissende fout in een toch al zeer moeilijke positie voor wit, omdat door mijn volgende zet de aanval op g2 direct tot een dodelijke afloop leidt (lijden voor wit). Het

alternatief voor zwart wint echter ook: Te8-a8-a2.

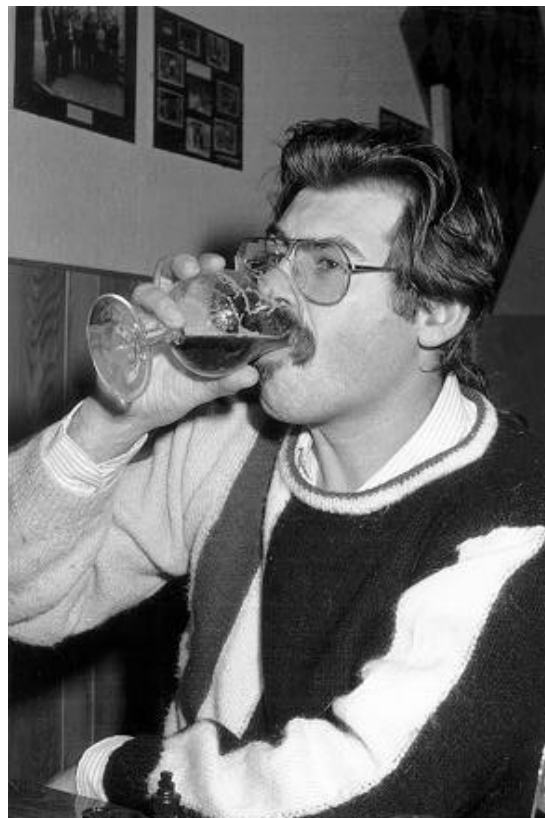
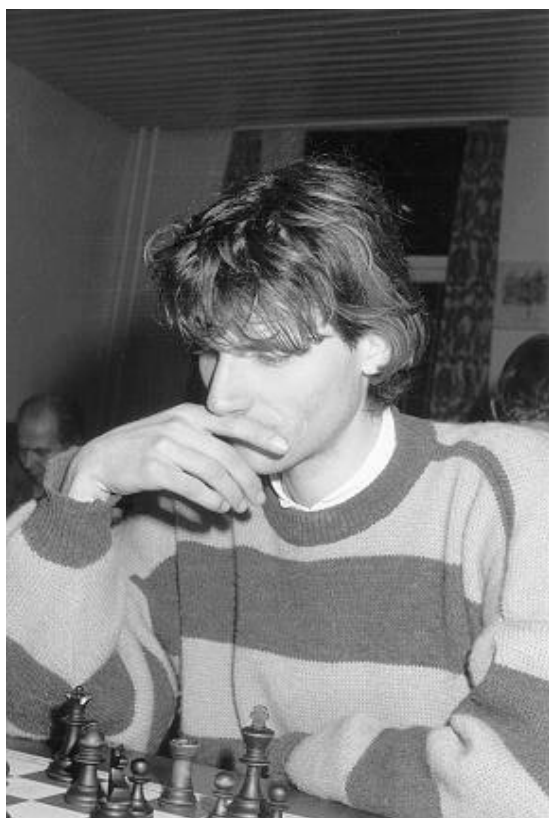
34. ... Tg4 35. Tf3 Ta8 36. Lc3 Ta2 37. g3 Tf2!

Het is afgelopen. Spartelen helpt niet meer.

38. Dxd5 cxd5 39. Txf2 Lxf2 40. Kg2 Tc4

Wit geeft het op 0-1.

In 1991 verhuisde VSM naar een nieuw clublokaal namelijk het DenksportCentrum Maastricht (DCM) gelegen aan de Franciscus Romanusweg (voormalig sportfondsenbad). Een goede prestatie leverde het eerste team door te promoveren naar de 3^e klasse KNSB.

Roel Wiche (links) en Frits Verheijen (rechts), bekend van hun zomermatches

*In 1987 schreef Henk Gerritsen in **En Passant** een klassieke schets die veel oudere leden zich nog wel kunnen herinneren. Nu we van Henk voorgoed afscheid hebben moeten nemen, willen we zijn visie op ons clubleven in deze jubileumuitgave nog eens publiceren.*

Het uur U

Chronologie van een partij

Tien minuten voor UUR U. Zo, mijn bord ligt klaar. Wat is die beginstelling toch fraai. Waarom die harmonie, waar je in een partij naar kunt terugverlangen, verstoord? Vrede op aarde, want alle stellingen zijn in evenwicht. Maar zo zitten we niet in elkaar. Ook ik ben een troublemaker, anders was ik geen lid van een schaakclub geworden. Ook in mij woelen wrede instincten en verdorven verlangens. Ik zal maar eens koffie gaan halen...

Een minuut vóór UUR U. Reeds heeft mijn tegenstander tegenover mij plaats genomen. Hij ziet er opmerkelijk fris uit. Jong ook nog. Heldere oogopslag en een hinderlijke zin voor orde en netheid, want hij waagt het om mijn paard aan te raken en het netter, met de kop naar voren, in zijn vak b1 te plaatsen, terwijl hij prevelt: "Even rechtzetten." Ik neem mij voor hem een klein beetje te gaan haten en plaats mijn afgesleten grap "Veel plezier en weinig succes", hem de slappe hand drukkend, want zó, met een handdruk, begint in beschaafd milieu nu eenmaal een confrontatie op leven en dood...

UUR U, 0 minuten en 10 seconden. De koningsboer twee velden vooruit: zo doe ik dat nu eenmaal. Waarom nooit wat anders? Eigenlijk ben ik een laf sujet, dat zich den vijand blindelings uitlevert, want hij kan zich tevoren op mij prepareren. Maar wie zou zich nu op mij willen prepareren? Dat gaat ook zonder studie nog wel voor die jonge honden van tegenwoordig...

UUR U+10 minuten. Een Spanjaard dus. Kun je even vooruit zonder op elke zet al na te hoeven denken. Ai, hij speelt d6 op de vierde zet in plaats van Pf6: moet ik tóch al denken. Heet dan niet Neo-Steinitz? Ik probeer me uit boekjesstudie van vijftien jaar geleden te herinneren hoe je die ingewikkelde varianten

met een later f5 kunt omzeilen. Verkeerd natuurlijk: ik had me nog zo voorgenomen niet meer op geheugen te spelen. Keep cool...

UUR U+30 minuten. Eindelijk even rust. Stand: 20 minuten voor mij en 10 minuten voor hem, het gewone patroon. Maar nu mag hij dan toch bepalen hoe het verder gaat. Schaken is erg leuk, als je NIET aan zet bent en de verantwoordelijkheid voor de stelling even van je afvalt. Kletsverhaaltje hier, een blik daar, even langs de ELO-lijst (zou meneer Sleypen nu op 1800 staan in het hemelrijk? Hij hééft het verdiend) en dan vlug terug naar het eigen bord: ja hoor, hij gaat al weer zetten...

UUR U+1 uur. Sta ik minder of ebenbürtig? Ach jé, er dreigt wel degelijk een verschrikkelijk offer op h3! Natuurlijk kan ik de werking daarvan ontcrachten door mijn dame naar e2 te plaatsen, maar ik heb mevrouw juist één zet eerder op d2 geplaatst en ik vind het erg onesthetisch nu alweer met haar te schuiven: zó je ongelijk erkennen doet pijn. Waarom heb ik mijn stelling ook verzwakt door h2-h3? Echt de zogenaamde prophylaxe van de krentenkakker die het spel niet echt begrijpt. Hou op met die zelfverwijten: daar los je nu niets mee op. De klok tikt gratis door. Gewoon naar de stelling kijken en dan beslissen. Welke opties onderzoek ik? Optie A: direct De2, optie B: eerst exf5 en dan pas De2, optie C dxe5. Ordelijk afwerken nu: niet door elkaar gooien. Valt mijn blik ineens op c5. Optie D? Ja, maar je was nog met A bezig: werk die toch eerst eens uit, uilenbal! Moeder, ik heb zo'n trek in een sigaret en ik had me nog zó voorgenomen die pas NA mijn zet op te steken. Dat is teveel gevraagd! Sigaretje rollen (lukt bij de derde poging), aansteken, heerlijk! O ja, waar was ik? Optie A dus. Ondertussen is het uur U+1 uur en 25 minuten. Ik heb dus vijftientig minuten "nagedacht" zonder enig

resultaat. Naar schatting heb ik van die vijftientig minuten er tien goed besteed met economisch denken en is de rest verloren tijd. Ook de tijd die ik besteed heb aan het gezonde oordeel over mezelf, zoals uitgesproken in de vorige zin, is verloren tijd en... o goddammit, ik word gek. Dus plaats ik de dame naar e2: had ik ook direct kunnen doen (zie het begin van dit item): meestal doe je na een half uur de zet die je de eerste tien seconden al hebt overwogen.

UUR U+2 uur en 20 minuten. Geef het toe: je staat gewoon verloren. Opgelucht gevoel: wat ik ook doe, slechter kan het niet gaan. De 0 zit in mijn zak en wat daarbij komt is meegenomen. Hij had al vernietigender kunnen toehappen, dus wie weet? Zie hem daar nu zitten. Het lijkt een koele kikker, maar het analyseren aan het bord naast het onze irriteert hem kennelijk hevig. Goed zo: erger je maar flink, vriendelijke vijand van me (vijandige vriend kan ook), mij kan niets meer gebeuren. De wereld draait toch wel door en voor wie verliest, is het schaken maar een spelletje, terwijl het natuurlijk kunst, wetenschap en wat niet al is als je goede stelling hebt...

UUR U+3 uur en 10 minuten. Nog steeds is het middenspel zonder dames voor hem gewonnen, maar als ik nu vrank en vrij mijn kwaliteit offer, kan ik misschien in troebel water vissen (o heerlijke schaakclichés)...

UUR U+3 uur en 20 minuten. Wat ziet mijn oog? O o o, wat is dat water troebel voor hem. Jaja, de oude danst nog (Romeinse zegswijze). Je moet mij, al ben ik oud en aan het verkalken, geen vinger in de bek steken, want dan hap ik verschrikkelijk toe. "Te laat, te laat, sprak Winnetou, het zaad is al naar binnen toe", denkt hij ongetwijfeld, want de winst is wég, zelfs de kwaliteit kwam weer terug en hij staat simpelweg een pion achter. Het enige vervelende is dat IK nu weer verantwoordelijkheid draag voor de stelling.

UUR U+3 uur en 30 minuten. En ja hoor: hij stelt remise voor. Pro forma denk ik nog even gewichtig na, maar ik weet al direct dat ik te laf ben om het NIET aan te nemen. Tenslotte is dat, uit een verloren positie en tegen een sterkere speler, een mooi resultaat, al biedt de slotstelling alleen aan mij nog winstkansen. Mijn vijand wordt mijn vriend. Weer een handdruk ter bekrachtiging van ons vredespact. Hij krijgt nog een biertje van mij, of ik van hem, wat doet het ertoe. We zijn weer vier uur dicht bij het grote absolute uur U. Maar intussen hebben we toch maar geleefd en deze laatste drie en een half uur dubbel geleefd. Want dat is schaken óók, hoeveel gruwel en lijden er ook mee gepaard gaat.

Henk Gerritsen

*Dat Henk Gerritsen. graag de draak stak met het peil van de "eenvoudige" schaakspeler liet hij nogmaals zien in een bijdrage aan de **En Passant** in 1988.*

Schaken op ELO-niveau 1700: is dat al schaken?

Die titelvraag moet met een hartgrondig "nee" beantwoord worden. Ik kan het weten, want ik behoor zelf tot die middenklassecategorie en ik vind van mezelf, dat ik eigenlijk weinig van het spel begrijp. Soms ben ik een beetje jaloers op die speler naast me, van zo'n ELO 1200. Hij verplaatst zijn stukken met een mij ontroerende zelfverzekerdheid en vooral in ijzingwekkend snel speeltempo. Na een uur is zijn partij voorbij. Hij heeft verloren of hij heeft gewonnen, maar in ieder geval is hij er van af. (Remise komt bij hem weinig voor, want de angst, waaruit een remiseaanbod vaak voortvloeit, kent hij niet.) Zijn zekerheden zijn niet aangetast, want de tijd, die hij aan zijn partij heeft besteed, is te kort voor twijfel. Hij liet op een gegeven moment een stuk instaan en dat was de oorzaak van zijn verlies. Hij kon mat op de onderste rij geven en zo won hij. Alles is eenvoudig en het leven gaat verder.

Hoe anders is het met ELO-1700: ongelukkig hij, die in die middengroep drijft, als in een vijver met troebel water. Niets is helder. Overal drab en algen. Pas na lange aarzeling verzet hij een stuk. Hij durft eigenlijk nauwelijks dat stuk aan te raken, bevreesd als hij is er ontucht mee te bedrijven. Stukken zijn heilig en iedere zet is irreparabel en niet meer te herroepen. Hij weet, dat hij zelden iets helemaal goed doet, maar hij twijfelt tenminste. En soms, ja soms ziet hij een glimp van het ware licht, maar hij wordt daardoor zo verblind, dat hij met zijn ogen gaat knippen. Hij is nog niet aan dat licht toe, sluit zijn ogen en het is duisterder dan voorheen.

Alleen die opening al. De middenklasser weet, dat hij te weinig gestudeerd heeft om al de valstrikken van de theorie te vermijden. Misschien is het dan nog zo onverstandig niet om die hele theorie te omzeilen, door al op de derde of vierde zet iets origineelst te spelen: je moet ervan houden. Martens houdt ervan. Hij

was de speler, die het lot, of de paringscomputer, of Epi (wie zal het zeggen?) mij op de tweeëntwintigste augustus 1988 toeschoof als vaste partner voor een hele avond. Waarschijnlijk in de overtuiging, dat iedere partij toch een dodensprong is, mag hij zich zelf graag een extra zetje geven. Hij steekt zijn hand als het ware in de bek van het wilde dier, dat hem bestrijdt en zegt: "hap maar". Vaak hap je dan natuurlijk net verkeerd en slaat de jager dodelijk terug.

In onderstaand partijje beet ik aanvankelijk goed toe, maar op zet 13 verwondde ik toch mezelf zeer doeltreffend. Op zet 15 had de jager zijn prooi kunnen killen (hij mij dus), maar hij deed het niet. Kortom: naar mijn taxatie stond ik na zet 8 van zwart misschien wel gewonnen, na zet 13 van wit verloren en na zet 15 van zwart weer op zijn minst gelijk. En op zet 19 was ik (wit) te moe en te lui om nog verdere pogingen te doen en vluchtte in eeuwig schaak.

Ook dat is, denk ik, een vaak voorkomende karakteristiek van de middenklassepartij: de vaak wisselende kansen. Dat die felle veranderingen meer voorkomen dan bij zowel sterkere schakers als zwakkere spelers is een stelling, die ik niet kan bewijzen. Het is zo maar een gevoel. Misschien iets, om op te reageren in deze kolommen. Bij voorkeur "middenklasse-spelers" nodig ik daartoe uit. (Opmerking terzijde: er zijn veel te weinig ELOisten 1700 of daaromtrent bij VSM: hoe zou dat toch komen? Volgende stelling: voor de gezondmaking van onze vereniging is een toename van deze ongezonde (zie inleiding) middenklasse broodnodig!)

En nu dan het bewuste partijje. Ik durf nauwelijks partijen van me zelf te publiceren, want als je niet kunt schaken, moet je zeker geen analyses het licht doen zien. Maar goed: voor een keer werp ik mijn opmerkingen in uw

midden. Veegt er gerust de vloer mee aan.

Gerritsen – Martens

1. e4 e5 2. Pf3 d6 3. d4 Lg4?!

Daar gaat ie dan, normaal in de Philidorverdediging is Pd7.

4. dxe5 Pd7

Een gambiet dus. Hij schuift zijn arm voorzichtig in mijn bek.

5. exd6

Altijd happen: een pion is een pion.

5. ... Lxd6

Natuurlijk krijgt zwart enige ontwikkelingsvoorsprong.

6. Le2

Na 6. Lc4 of Ld3 komt Pe5

6. ... De7 7. Pc3 c6 8. Le3 0-0-0(?!?)

Waarom in Caïssa's naam niet eerst de ontwikkeling voltooien met Pf6 dat bovendien e4 aanvalt? En nu komt dan een eerste beslissend moment: mag ik wel of niet pakken op a7? That is the question? Mijn tegenstander is in zoverre lief voor mij, dat hij mij een duidelijke vraag voorlegt. Ik hoef niet te dubben over vage alternatieven zoals zo vaak in deze fase van de partij: nee, het gaat eenvoudig om wel of niet Lxa7, of, met andere woorden of na Lxa7 een b6 op deze of volgende zet de looper verloren zal doen gaan. Fijn toch: zo'n concrete vraagstelling?

9. Lxa7

Ja dus, want na Lxf3 volgt 10. gxf3 b6 11. La6† Kc7 12. Pd5†! cxd5 13. Dxd5 Pc5 14. Lb5! (en na direct b6 precies hetzelfde vervolg met La6)

Had ik dit nu zo haarfijn uitgerekend? Jammer, jammer: ik moet bekennen, dat ik tijdens de partij 14. Lb5 nog niet gezien had: maar ik had vage gevoelens, dat Lxa7 toch wel kon, omdat ik in het ongunstigste geval drie pionnen voor het stuk zou hebben. En zwart uitte er na de partij zijn spijt over, dat hij niet 9. ... b6 gespeeld had, dus ook hij had niet alles doorgerekend. Zou 0-0-0 dan toch gewoon slordigheid geweest zijn?

9. ... f5

Een beetje vreemde zet. Ik heb het gevoel, dat zijn arm nu helemaal in mijn bek zit. (zie inleiding)

10. Pd4

Bij uitzondering een zet, waar ik niet over getwijfeld heb. De knol kijkt vanuit d4 naar zo veel leuke veldjes (c6-b5-f5 en later misschien nog wel e6), dat ik dacht: dit moet altijd goed zijn.

10. ... Ph6

Hij blijft origineel.

11. h3 Lxe2 12. Dxe2 Lb4

Hiermee zou een verleidelijk 0-0-0 op zet 13 van wit dodelijk worden afgestraft (13. ... Lxc3 14. Bxc3 Da3† en Dxa7.)

13. Pxc6??

Een verkeerd offer. Beter was 0-0 met als mogelijk vervolg 13. ... Lxc3 14. bxc3 Dxe4 etc.: wit heeft dan nog altijd een pion extra plus de iets betere kansen.

13. ... bxc6 14. Da6† Kc7 15. 0-0-0 Lxc3??

Maar nu verzuimt zwart om wits verkeerde offer van zet 13 te weerleggen. De juiste zet was Ta8, een zet, die eigenlijk zeer voor de hand ligt. Waarschijnlijk vreesde hij Txd7, maar na 16. ... Dxd7 17. Dxb6† Kc8 (of 17. Lxb6† Kb8) zit er echt geen compensatie voor het geofferde materiaal in. De nog volgende zetten geef ik zonder commentaar, omdat de analyse daarvan me nu te veel tijd zou vergen. Er zitten nog wel leuke dingen in, maar een definitieve doorbraak zag ik niet.

16. bxc3 Dg5 17. Le3 f4 18. h4 Df6 19. Da7† Kc8 20. Da6† en eeuwig schaak. ½ - ½

Luiheid? Angst? Vermoeidheid? (Het was ondertussen even na half twaalf) Of toch: een goede beoordeling van de slotstelling? Ik weet het doodeenvoudig niet (zie in ieder geval niet een direct dwingend winnende voortzetting).

En daarmee zijn we terug op het uitgangspunt: de ELOïst van 1700 weet, dat hij eigenlijk niets weet, maar de stellingen, die hij op zijn bord krijgt, zijn leuk genoeg, om hem, ondanks zijn angsten, zijn frustraties en aarzelingen, een genoeglijke avond te

bezorgen, natuurlijk ook dank zij zijn tegenstander.

Henk Gerritsen

Maarten-Jan Oosterman

Wim Jeuken

René Weerts

*Al waren de schaakresultaten van de leden van VSM het eerste wat telde, toch werd er zo nu en dan het wel en wee van de schaakgrootmeesters beschreven. In **En Passant** van november 1992 schreef Nico Hougardy naar aanleiding van het overlijden van Tal de volgende in memoriam.*

De schaakmagiër is niet meer

Niet geheel onverwacht, doch desondanks als een schok in de schaakwereld ervaren, is enkele maanden geleden Mikhail Tal overleden.

Na langdurige ziekte (nieren), welke gepaard ging met up en down perioden, heeft Tal de schaakgemeenschap – en daarmee duizenden fans – in verdriet achtergelaten. Niet alleen zijn unieke schaakstijl heeft een extra dimensie aan de schaaksport toegevoegd; ook als mens was Tal een zeer te waarderen individu. Hij bezat de sportieve instelling van “It’s all in the game”, en bracht dit ooit eens zelf onder woorden door te verklaren: “Niet het feit dat ik nu gewonnen heb is van belang, doch het plezier wat anderen ongetwijfeld zullen hebben bij het naspelen van deze partij is overwegend”.

Tal schuwde geen enkele complicatie op het bord, als een magiër overzag hij het besloten vierkant met zijn 64 velden op zoek naar tactische mogelijkheden, zich bewust van het feit dat hij zich thuis voelde in een wirwar van complicaties. Vaak maakte hij het te bont, gooide er teveel materiaal tegen aan en verloor; doch wist dit verlies goedgehartig te accepteren. Als Tal verloor, verloor hij mooi.

Tal bezat, evenals Paul Keres, veel vrienden in en buiten de schaakwereld; hij was beminnelijk, wars van ergerlijke pretenties en alom een graag geziene persoon. Ik heb, toenmaals nog in Den Haag woonachtig, op 23-jarige leeftijd de eer gehad aan Tal voorgesteld te worden en met hem een tiental minuten te spreken. Vóór deze kennismaking was hij reeds mijn schaakidool; hetgeen ná het gesprek nog versterkt was door zijn sympathiek minzaam optreden naar mij toe.

Korsnoj, Petrosjan, Kres, Averbach en Tal hadden juist het kandidatentoernooi in Willemstad-Curacao achter de rug, waren op

doorreis en maakten van de gelegenheid gebruik om een Nederlands team, bestaande uit onder meer Donner, Prins, Van den Berg, Bouwmeester e.a. te tonen hoe geschaakt diende te worden. Ik meen mij te herinneren dat de Russen met 7-1 wonnen.

Reeds toen, op 23-jarige leeftijd, had Tal problemen met de nieren. Tijdens het toernooi in Willemstad moest hij afhaken en onverwijd in het ziekenhuis opgenomen worden om een operatie te ondergaan. De nierziekte heeft hem zijn hele leven achtervolgd en hem belet in feite die schaaksuccessen te behalen, welke voor een grootheid weggelegd zijn. Soms kende hij een “betere” periode, en hij speelde dan de sterren van de hemel; zo getuige onderstaande vrij recentelijk gespeelde partijen. Ik heb de euvele moed gehad enig licht commentaar te geven.

Moge Tal de rust gevonden hebben die hij als mens en schaker verdiend heeft. Zijn naam zal onverbrekelijk verbonden blijven met de schaakhistorie.

N.J. Hougardy

Tal - Speelman

World-Cup-toernooi Reykjavik 1988

1. e4 d6 2. d4 g6 3. Pf3 Lg7 4. Le2 Pf6 5. Pc3 0-0 6. 0-0 c5 7. d5

Sluit het centrum af om de handen vrij te hebben voor een latere koningsaanval.

7. ... Pa6

Teneinde op de damebleugel te ageren.

8. Te1 Pc7 9. Lf4 b5 10. Pxb5!

Geeft het centrum op om zwart te beletten tegenspel op de damevleugel te ontwikkelen.

10. ... Pxe4 11. Pxc7 Dxc7 12. Lc4 Pf6 13. h3 Te8 14. Tb1 a5

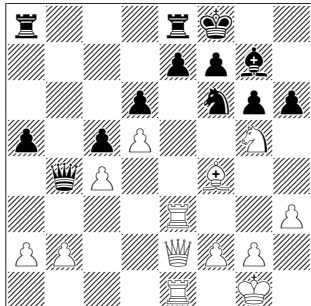
Anders volgt b4, met na cxb4 een prachtig d4-veld voor Pf3.

15. Dd2 Db6 16. Te3! La6 17. Lxa6 Dxa6
18. Tbe1 Kf8 19. Pg5 Db7

h6 was aan de orde.

20. c4 Db4 21. De2 h6

Te laat! Zwart bood na deze zet remise aan, onwetend van de volgende donderbui.

22. Pxf7 Kxf7 23. Tb3! Da4 24. De6† Kf8
25. Tb7 Dxc4

Zwart's zetten zijn geforceerd te noemen. Op Ta6 volgt b3 Dxa2 Txe7 Txe7 Dxe7† Kg8 Db7

26. Lxd6 Pg8 27. Te3 Lf6 28. Tf3 Kg7 (het enige) 29. Lxe7 Txe7

Wederom het enige alternatief.

30. Txe7† Pxe7 31. Dxf6† Kg8 32. Df7† Kh8
33. Dxe7 Dxd5 34. Tf7

En zwart gaf op.

De tweede partij laat ons zien dat een gezonde in topvorm zijnde Tal ook voor de huidige wereldkampioen Kasparov (die het World-Cup-toernooi won) een onneembare vesting is.

Kasparov - Tal

World-Cup-toernooi Reykjavik 1988

(analyse Rudy Douven)

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Pf3 Pf6 4. Pc3 dxc4 5. a4
Lf5 6. Ph4 Lc8 7. e3 e5 8. Lxc4 exd4 9. exd4
Le7 10. 0-0 Pd5 11. Te1 0-0 12. Pf3 Le6 13.
Db3 Pa6! 14. Lxd5 cxd5 15. Ld2 Pb4 16.
Pe2 a5 17. Pf4 Lg4!

Geeft een pion voor actief stukken spel.

18. Te3 Tc8 19. Lxb4 Lxb4 20. Dxd5 Dc7
21. Pd3 Tfd8 22. Pxb4!

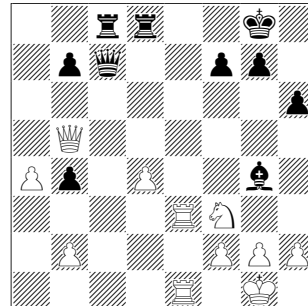
Op Txd5 volgt Pxd5 Dd8 Pe7† Kf8 Pxc8 met groot voordeel voor wit.

22. ... axb4 23. Tae1

De dame kan niet geslagen worden wegens mat door Te8, enz.

23. ... h6 24. Db5

Na deze zet is het remise. Na De4 Lxf3 Txf3 Dd7 Df4 Tc4 Td1 Txd4 Txd4 Dxd4 Dxf7† Kh8 g3 Dxb2 Dxb7 Da1† Kg2 Dxa4 Tf4 Da8 remise. Ook De5 Lxf3 gxf3 Dxe5 dxe5 Tc2 geeft zwart genoeg tegenspel.

24. ... Lxf3

De rest is voor Tal geen probleem; hij houdt Kasparov eenvoudig van het lijf. Het vervolg was:

25. gxf3 Txd4 26. Te8† Txe8 27. Txe8† Kh7
28. Df5† g6 29. Df6 Dc1† 30. Kg2 Dg5† 31.
Dxg5 hxg5 32. Te4 Txe4 33. fxe4 Kg7 34. e5
f6 35. exf6† Kxf6 36. Kf3 Ke5 37. Kg4 Kd4
38. Kxg5 Kc4 39. Kxg6 Kb3 40. f4 Kxb2 41.
f5 b3 42. f6 Ka2 remise.

Onze magier Hougy in gesprek met Dougy.

*In 1997 verloor VSM nog een markant lid: Nico Hougardy. Hij was een geliefd schaker en heeft zich vooral altijd enorm ingezet voor de Maastrichtse schaakjeugd. In de **En Passant** van juli 1997 memoreert Frits Verheijen "onze" Nico.*

Is Misha hier !

Nico 'Hougy' Hougardy is niet meer. Hougy zal niet meer 'zeuren' tijdens de ledenvergadering. Hougy zal niet meer bij de gemeente Maastricht 'zeuren' om subsidie. Hougy zal geen kinderen meer de beginselen van het schaakspel bijbrengen. Hougy's hart was niet zo sterk. Hougy's hart was gesloten. Echter, één heel grote plaats was ingeruimd voor de man die hij mateloos bewonderde: Mikhail 'Misha' Tal, De Tovenaar van Riga. Wereldkampioen van 1960 tot 1961. Frappant hoe die twee in alles op elkaar leken.

- Allebei een markante kop.
Je herkende allebei uit duizenden !
- Allebei dezelfde originele schaakstijl. Ze zochten allebei zetten om de tegenstander te verrassen.
- Allebei een zwakke gezondheid.
Misha had slechts één nier en diverse operaties achter de rug toen hij op veel te jonge leeftijd, 55 jaar, in een ziekenhuis in Moskou overleed.
Hougy onderging enkele jaren terug een zware slokdarm-operatie en stierf veel te jong, 59 jaar, in een ziekenhuis in Maastricht.
- Allebei waren het levensgenieters.
'Liever kort geleefd dan oud en verveeld'.

Ik kan me herinneren dat Hougy ooit heeft verteld dat hij Misha had ontmoet tijdens een toernooi in Amsterdam in god weet welk jaar. Ze hadden toen ergens de halve nacht in een kroeg zitten praten.

Hougy in het Maastrichts en Misha in het Lets, met Mister Wodka als tolk.

Eén dag zal ik nooit vergeten: 29 juni

1992. Jef von Berg en ik zitten aan de bar van het Denksportcentrum te lullen en te lachen over niets, als Hougy, met rode oogjes, erbij komt staan. Na een opmerking over die rode oogjes vertelt Hougy een krankzinnig verhaal: De nacht ervoor was hij omstreeks 3 uur wakker geworden van een ontzettende pijn in zijn rechteroog. En het eerste wat hij had gedacht was: 'Er is iets mis met Misha!' En inderdaad had hij 's morgens op teletekst gelezen dat Misha de dag tevoren was overleden.

Enkele consumpties verder: De alcohol was via onze tong naar onze hersenen gegaan en kwam via diezelfde tong middels woorden en 'de waarheid' terug.

De Dood was bij Misha gekomen en had hem gesommeerd mee te gaan. Misha: 'Maar ik heb nog zoveel te doen en nog zoveel laatste wensen.' De Dood: 'Dat kan, als het maar geen menselijke wensen meer zijn, want je bent dood.' Misha: 'In dat geval zou ik graag nog iemand in zijn oog willen steken.'

En Hougy glunderde, want iedere vergelijking, iedere confrontatie met Misha deed hem glunderen.

Ik weet niet of er leven is na de dood. Ik weet niet of je door een eindeloze tunnel loopt, ergens bij een poort moet aankloppen, portier, licht aan het einde.

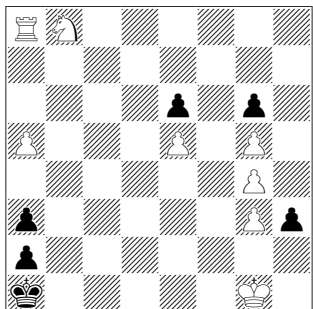
Ik weet wel, wat Hougy het eerst heeft gevraagd:

'Is Misha hier !'

Frits Verheijen

Hieronder volgt de oplossing van het probleem gecomponeerd door Jan van Reek en opgedragen aan het jubileum van VSM.

Een opgedragen probleem: oplossing

Ondanks de grote materiële voorsprong moet wit voor remise vechten.

1. Pb8-a6

Na 1. Pc6 staat het paard in de weg.

1. ... Ka1-b2

2. Ta8-b8† Kb2-c3

3. Tb8-c8† Kc3-d2

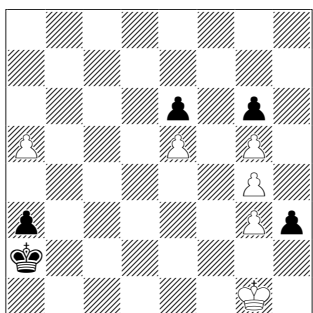
4. Tc8-c2†!

Als wit niet offert, promoveert zwart met schaak.

4. ... Kd2xc2

5. Pa6-b4†! Kc2-b2

6. Pb4xa2 Kb2xa2

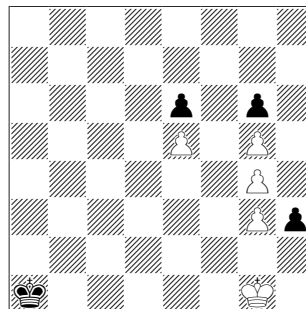
Na een afwikkeling begint een pionnenrace in de tweede fase van een ultramoderne eindspelstudie.

7. a5-a6 Ka2-b2

8. a6-a7 a3-a2

9. a7-a8D a2-a1D†

10. Da8xa1† Kb2xa1

Aan het begin van de derde fase staat de zwarte koning gunstig geposteerd in het pionneneindspel.

11. Kg1-h2 Ka1-b2

12. Kh2xh3 Kb2-c3

13. Kh3-g2 Kc3-d4

14. Kg2-f3 Kd4xe5

15. Kf3-e3

Wit heeft de oppositie bereikt.

15. ... Ke5-d5

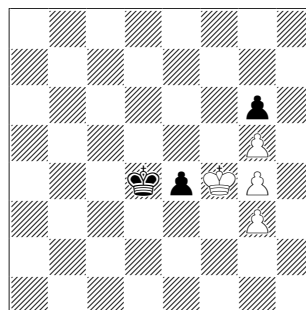
16. Ke3-d3 e6-e5

17. Kd3-e3 e5-e4

18. Ke3-f4!

Een bekende wending is 18. Ke2? Kd4 19. Kd2 e3† 20. Ke1 Kd5 21. Kd1 Ke5. Een driehoekje brengt wit in tempodwang. 22. Ke1 Kd4 23. Ke2 Ke4 24. Ke1 Kf3 25. Kf1 Kxg3 en wint.

18. ... Kd5-d4 pat.

Door dit bekende idee wordt de studie postmodern. Jan van Reek